

16.05.2022

Група № 11

Урок № 43

Тема уроку : Василь Стефаник. Життя і творчість. Новаторство письменника. «Камінний хрест» - психологічне розкриття теми еміграції. Історична основа твору.

Мета уроку: Зробити загальний огляд життєвого і творчого шляху В. Стефаника. Розкрити новаторство письменника. Показати тематичну різноманітність творчості В. Стефаника. Прокоментувати зміст новели «Камінний хрест» як модерністського твору, з'ясувати історичну основу. Виховувати почуття патріотизму, терпіння, терпимості і співчуття. Вселяти в юні душі віру у краще майбутнє держави, прагнення до самовдосконалення. Розвивати навички аналізу прозового твору. Вдосконалювати навички спостереження над текстом, висловлення своєї думки про прочитане.

Матеріали до уроку:

1. Опрацюйте ст.169-174 у базовому підручнику: *Українська література (рівень стандарту): підручник для 10 кл. закл. загальн. середн. освіти/ Олександр Авраменко. – К.: Грамота, 2019. – 256 с.*
2. **Перегляньте відео до уроку на YouTube:**

https://www.youtube.com/watch?v=vRkiPEku83M&ab_channel=WiseCow

3. Законспектуйте матеріал до уроку в робочому зошиті (ОСНОВНЕ):

Експресіонізм (від франц. Expression – вираження, виразність) – літературно-мистецький напрям, для якого характерні посилені увага до внутрішнього світу людини, наголошення на авторському світосприйнятті, нервова збудженість та фрагментарність оповіді, застосування символів, гротеску, поєднання протилежного тощо.

До найвизначніших експресіоністів належали художники: голландець Ван Гог, французи Поль Сезанн, Поль Гоген, німецький композитор Ріхард Штраус, австрійський письменник Франц Кафка.

Життєвий і творчий шлях Василя Стефаника

Василь Семенович Стефаник народився 14 травня 1871 р. в с. Русів на Станіславщині, тепер Снятинського району Івано-Франківської області. Допитливий розум вбирав народні пісні, казки, легенди, деталі селянського побуту, звичаїв, обрядів мешканців Покуття. Як підріс, пас овець, їздив з батьком у поле.

Три роки відвідував школу у рідному селі, а потім ще три роки навчався у Снятині, де вперше відчув на собі погорду з боку вчителів і паничників. Знущання стали ще нестерпнішими, коли в 1883 р. вступив до Коломийської гімназії. Ховаючись від учителів-шовіністів, разом з Лесем Мартовичем організував вшанування пам'яті Шевченка, відкрив у рідному селі читальню, входив до таємного гуртка гімназистів, де знайомилися з українськими книжками, обговорювали факти селянської недолі.

Уже в ці роки Стефаник брав діяльну участь у громадському радикальному русі, публікував статті у львівському журналі «Народ» під псевдонімом Василь Семенів.

Це привело до виключення з гімназії, і юнак змушеній був закінчувати гімназію в Дрогобичі, де познайомився з Іваном Франком.

З 1892 р. навчався на медичному факультеті Krakівського університету. У Krakові почав писати, з 1897 р. його новели з'являються у чернівецькій газеті «Праця», львівському журналі «Літературно-науковий вісник». Одна за одною виходять збірки новел «Синя книжечка» (1899), «Камінний хрест» (1900), «Дорога» (1901). Його твори були прихильно зустрінуті українським читачем, позитивно оцінені критикою, їх перекладають іншими мовами – німецькою, польською, російською. Ці роки життя Стефаника позначені широю дружбою з родиною польського лікаря Вацлава Морачевського та його дружини Софії з українського роду Окунєвських, польським поетом Станіславом Пшибишевським, листуванням з Ольгою Кобилянською, зустрічами з Іваном Франком, Осипом Маковеєм.

Стефаник важко пережив смерть матері. Леся Українка, зустрівшись з ним у 1901 р. в Чернівцях, відзначала хворобливий настрій новеліста, «так наче що згубив і думає, де б його шукати».

У 1903 р. Стефаник побував на Наддніпрянщині. Оглянув Київ, милувався Дніпром і задніпрянськими далями. На відкритті пам'ятника Івану Котляревському в Полтаві познайомився з Михайлом Старицьким, Борисом Грінченком, Панасом Мирним, Михайлом Коцюбинським, Гнатом Хоткевичем, Володимиром Самійленком, Христею Алчевською, Миколою Вороним. Виступаючи на урочистостях від імені західноукраїнської делегації, відзначив, що автор «Енеїди» поєднав прогресивні західноєвропейські ідеї з національними українськими традиціями. Повертаючись додому, відвідав Канів, де вклонився могилі Шевченка.

Одружившись з Ольгою Гаморак у 1904 р., Стефаник шість років провів у с. Стецевій, поблизу Русова, займався хліборобством. У 1908 р. селяни обрали його депутатом віденського парламенту, і він захищав їхні інтереси аж до розвалу Австро-Угорщини. З 1910 р. разом з дружиною й трьома синами переїхав до рідного села.

Важким для нього був 1914 р., коли померла дружина, а потім вибухнула війна. Всенародна трагедія стала новим імпульсом у творчій діяльності: він пише низку новел («Діточа пригода», «Вона — земля», «Марія», «Сини»), в яких відбито криваве лихоліття, порушено гострі проблеми національної долі українців.

Ці твори склали збірку «Земля» (1926).

Фронти кілька разів перекочувалися через Снятинщину.

Гинули люди, дощенту руйнувалося їхнє господарство. Померли Михайло Павлик, Лесь Мартович, Іван Франко. Письменник у роки війни жив і в селі, і якийсь час — у Відні. Уважно стежив за нарощанням національно-визвольного руху в Україні, покладав великі сподівання на розбудову української державності. Він входив до складу урядової делегації Західно-Української Народної Республіки, яка приїжджала в січні 1919 р. до Києва в зв'язку з об'єднанням ЗУНР й УНР. На жаль, ідея соборності України не могла втілитися в життя через іноземні вторгнення на нашу землю, які спровокували руйнницьку громадянську війну. Письменник з болем переживав крах своїх сподівань.

Східна Галичина була окупована Польщею, Буковина — Румунією, Закарпаття ввійшло до складу Чехо-Словаччини. Шовіністична політика окупантів, утиски української культури, освіти, науки пригнічують письменника, порушують душевну

рівновагу. Скаржився, що його мало читають, що «нікому з публіки не хочеться класти пальців на червоне серце, коли воно розривається, всі тоді тікають і кличуть попа, щоби вмираючому дав перепустку». Відрадою були звістки з Харкова, Канади, де публікувалися його твори, з Праги, де вони перекладалися чеською мовою. Громадськість Львова, Києва у 1926-1927 рр. відзначає 30-річчя літературної діяльності Стефаника.

Виступаючи 26 грудня 1926 р. у Львові на ювілейному вечорі, Стефаник сказав, що в своїх новелах показав безрадісне життя рідного народу, «страшне» в ньому, передав свої болі, писав, «горіючи, і кров зі слезами мішалася». Якщо при цьому знайшов такі слова, що «можуть громіти, як грім, і світити, як зорі», то й безрадісні теми виконали оптимістичну роль. У своєму привітанні Станіслав Пшибишивський назвав Стефаника «великим, із землі зродженим творцем».

Василь Бобинський присвятив ювілярові вірш «Орач».

В українських часописах було вміщено чимало статей про письменника, в яких критика ставила Стефаника в один ряд з кращими європейськими прозаїками ХХ ст.

Вдруге громадськість вшановувала Стефаника у 1931 р. з нагоди 60-річчя з дня народження. Одна з покутських сільських громад відзначала в привітанні, що письменник показав усьому світу життя хліборобів, піdnіс їхню душу «до таких висот, які належаться синам землі». Про «свіжий подих покутського села» в творах новеліста писав Антін Крушельницький.

Останні роки Стефаника затьмарені недугою: він, колись такий енергійний і жвавий, тепер ходить поволі, переносить серцеві приступи. А 7 грудня 1936 р. серце письменника зупинилося назавжди. В останню дорогу Стефаника проводжали не тільки делегації громадськості з Львова, Коломиї, Тернополя, Снятини, Косова, а й тисячі селян, цим самим віддаючи честь вірному синові рідної землі, її великому поетові.

2. Новаторство творів Василя Стефаника

Василь Стефаник належав до так званої «покутської трийці» (Покуття — історико-географічна область України, східна частина сучасної Івано-Франківської області). Якщо Лесь Мартович висміював консервативні моменти селянського побуту, а Марко Черемшина показував селянина крізь фольклорно-етнографічну призму, то Стефаник відбив трагізм щоденних буднів хлібороба.

Збірки новел Василя Стефаника:

- 1. 1899 р.** – перша збірка новел – «Синя книжечка»
- 2. 1900 р.** – друга збірка Стефаника – «Камінний хрест»
- 3. 1901 р.** – третя збірка – «Дорога. Новели»
- 4. 1905 р.** – четверта збірка – «Мое слово»
- 5. 1926 р.** – п'ята збірка – «Земля»

За спостереженням Франка, нове літературне покоління, яке з гідністю представляв і Стефаник, намагалося «цілком модерним європейським способом зобразити своєрідність життя українського народу».

З ім'ям Стефаника в українську прозу входить така манера письма, яка характеризувалася пошуками в передачі найтонших, найскладніших почуттів душі людини. Письменник художньо осмислював певні сторони психіки людини, як це засвідчує, зокрема, новела «Новина», з різких точок зору, говорив кількома голосами – і від себе, і від імені збудораженого трагедією села. А новели «Марія», «Сини» переконують у майстерності автора самим компонуванням художньої фрази, специфічними засобами синтаксичної побудови речення, нервовою експресією мовлення передати сум'яття особистості. Не випадково їх автора називають експресіоністом у мистецтві слова.

Новелістика Стефаника дала змогу Франкові узагальнити новаторство молодих прозаїків, які ніби засідали «в душі своїх героїв і нею, мов магічною лампою», висвітлювали їхнє оточення.

Більшість новел вражає надзвичайною силою драматизму. Своєю будовою вони подібні до маленьких драм. Сюжет викладається переважно за допомогою діалогу, а авторські віdstупи і пояснення дуже нагадують ремарки в п'есі. Навіть коли в новелі є всього лише один персонаж, то і тоді вона побудована за цим же принципом – авторська ремарка, що розповідає про місце дії, далі монолог героя. Монолог переривається ремарками, які вказують на рух, зміну в оточенні дійової особи новели.

Стефаник пише діалектом, посилюючи цим враження авторової безсторонності; в основі новел здебільшого лежить насичений діалог, що вражає трагічною простотою. Щоб досягти ритмічності і мелодійності мови письменник широко використовує інверсію, вживає народнопісенні звороти, уміло стилізує мову під народну пісню, казку, голосіння.

Стефаник максимально навантажує репліку героя, яка говорить часто більше, ніж цілий опис. Хоч часом новела будується на монологі або розповіді автора, проте ідеалом для автора завжди було зробити читача не тільки свідком події, але й її учасником, людиною, яка самостійно може розібратися в ситуації. Письменник лише коротко говорить про те, як поводить себе той чи інший персонаж в тій чи іншій ситуації, але в цих надзвичайно скupo показаних вчинках дійової особи яскраво проявляється її настрій і переживання.

Отже, можна виокремити такі характерні особливості індивідуального стилю Стефаника:

- Тематика переважно з життя селянства;
- Глибокий психологізм (наприклад новела «Новина», в якій головну увагу зосереджено на психологічному вмотивуванні дій Гриця Летючого);
- Особлива увага до деталей (у «Новині» - діти такі худі, що викликало здивування, як їхні кісточки тримаються разом);
- Образи, що часто переростають у символи (символізм хреста у новелі «Камінний хрест»)
- Досконала композиція твору (новела «Сини» - особливість композиції полягає в тому, що твір являє собою майже суцільний монолог старого Максима. Експозиція - знайомство з героєм, розвиток дії - старий Максим галасує під час оранки на полі через загибель синів, кульмінація - звернення до Бога.)
- Контрастна або монохромна колористична гама новел (у новелі «Камінний хрест»).

Ці риси новеліст зберіг упродовж десятиріч літературної діяльності.

Завдяки такому підходові до змалювання життя, такому світовідчуттю і світосприйманню новели Стефаника зберігають свою новизну й донині. Не помилимося, коли скажемо, що до них звертатимуться читачі й наступних поколінь, адже краса не старіє.

1. «Камінний хрест» – психологічне розкриття теми еміграції

З історії України: причини еміграції українців на рубежі XIX-XX століть

Після революції 1848 року Галичина, Буковина та Закарпаття були найбіднішими в Європі. Ці землі залишалися внутрішньою колонією Австрійської імперії. Вони були аграрними з незначним нагромадженням капіталу. Промисловість, торгівля були слабо

розвиненими. Ці землі залишалися ринком збуту промислових товарів і сировинним додатком промислово розвиненої метрополії – Австро-Угорщини. У цей час ще більше посилилося панування іноземного капіталу, яке стало гальмом розвитку промисловості.

На початку ХХ ст. на західноукраїнських землях збереглися феодально-кріпосницькі пережитки, здольщина, відробітки на користь поміщика за користування пасовищем, водопоєм, лісом. У Галичині панівне становище посідали польські поміщики.

Поглибилося розшарування селянства, де 5% становили куркулі. Бідняки розорювалися, а куркулі скуповували за безцінь їх землю. Малоземельні селяни орендували землю у багатіїв, що стало найпоширенішою формою експлуатації на Західній Україні. Розорені селяни, не знайшовши роботу у містах, виrushали на заробітки в Чехію, Угорщину чи взагалі за межі Австро-Угорщини.

Західноукраїнського селянина знала вся Європа. Селяни працювали у Франції, Бельгії. На початку ХХ століття почалася еміграція українського населення в Америку. Причинами такого явища стало безземелля та малоземелля, безробіття, нестерпні податки, хронічне голодування. Уряди США, Канади, Бразилії заохочували масове переселення з-за кордону. Закарпатці першими розпочали еміграцію до США ще у 70-х роках XIX століття. На кінець XIX століття українська громада в США нараховувала 200 тисяч чоловік, українська громада Канади – 24 тисячі. Протягом 1890 – 1910 рр. тільки з Галичини виїхало 300 тисяч українців.

Отже, *еміграція* (лат. *emigratio* — «виселення», «переселення») — вимушена чи добровільна зміна місця проживання людей, переселення зі своєї батьківщини, країни, де вони народилися і виросли в інші країни з економічних, політичних, релігійних причин.

В історії української еміграції визначають чотири хвилі переселенського руху.

□ **Перша хвиля** (кінець XIX століття — початок Першої світової війни).

Емігрували до США, Бразилії, Канади, Аргентини, Австралії, Нової Зеландії. Причини еміграції: економічні, соціальні, політичні.

□ **Друга хвиля** (період між Першою і Другою світовими війнами).

Зумовлена поєднанням соціально-економічних та політичних причин.

□ **Третя хвиля** (кінець Другої світової війни). Викликана політичними мотивами.

□ **Четверта хвиля** — так звана «заробітчанська» (з 1990 років).

Причини — економічна скрута перехідного періоду в Україні.

Історична основа новели «Камінний хрест»

«Камінний хрест» — трагедія переселення галицьких селян до Канади.

За аналогією до багатьох інших творів Стефаника «Камінний хрест» теж називають *новелою*, хоч за жанровими ознаками це *оповідання*. Автор же назвав твір *студією, тобто художнім дослідженням душі головного героя*.

Твір написано під враженнями письменника від масової еміграції галицького селянства за океан. Стефаник, навчаючись тоді в Krakovі, був свідком поневірянь земляків при пересадках з одного поїзда на інший. «Немилосердна земля чорна, що пустила їх від себе», — писав він 23 квітня 1899 р. Ользі Кобилянській. Аналізуючи причини еміграції, автор вказував на кілька моментів трагедії, зумовленої соціальною несправедливістю, темнотою безправних селян. Йому боліло, коли бачив, як на вокзалі жандарм гнав натовп втомлених, заляканіх селян. «Вижу їх як дубів, тих мужиків, що їх вода підриває, корінь підмулює, вижу, як хитаються, як падають, як їх пхають на желізниці і везуть як дерево на опал. Чую їх біль, всі ті нитки, що рвуться між її (громади.— Авт.) серцем і селом, і мені рвуться, чую їх жаль і муку».

В основу новели покладено реальний факт про те, як Штефан Дідух (у творі Іван), односелець В. Стефаника, емігруючи до Канади, поставив на своїй ділянці кам'яний хрест (який до нині стоїть у Русові). Але передусім це яскравий образ-тип, що втілював у собі душевні драми й долю багатьох добровільних вигнанців з рідного краю.

У листі до онука Штефана Дідуха М. Гавінчука від 11 лютого 1935 р. В. Стефаник так згадував його діда, що був близьким товаришем батька письменника, Семена Стефаника:

«Він був дуже розумний і спокійний, та інтересувався громадськими справами, та перший заклав читальню в Русові... Зі своїми дітьми і внуками він і багато інших покинули рідну землю... Зараз по їх від'їзді я написав оповідання «Камінний хрест», де є дослівні думки Вашого небіжчика діда в майже дослівнім наведенню. Це, так сказати, мій довг, сплачений вашому дідові в українській літературі, він же, ваш дідусь, мав в моїй молодості великий вплив».

2. Виконайте наступні завдання:

1. Василь Стефаник народився ..... року в селі ..... на .....
2. Він походив із сім'ї .....

3. Освіту здобував у ....., ..., ...
4. Мріяв вивчитися на .... .
5. Перша його стаття надрукована в журналі....., підписана псевдонімом.....
6. ..... вийшла у Чернівцях перша збірка новел — “.....”, яка принесла Стефаникові загальне визнання.
7. Створив .... новели.
8. Найвідоміші з них: .....
9. ..... року одружився з Ольгою Гаморак.
- 10.Мав ..... синів.
- 11.Помер В. Стефаник у .... році.
- 12.Похований у ..... поруч із ..... .

3. Прочитайте новелу «Камінний хрест» (ЗНО)

**Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту
ledishade@ukr.net .**

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.

16.05.2022

Група № 11

Урок № 44

Тема уроку: Сюжетно-композиційні особливості. Трагічна подія – композиційний центр новел Стефаника. Драматизм конфлікту, емоційна загостреність зображеного.

Мета уроку: з'ясувати сюжетно-композиційні особливості твору «Камінний хрест». Визначити художні засоби новели. Пояснити емоційну загостреність зображеного. Виховувати почуття патріотизму, терпіння, терпимості і співчуття. Вселяти в юні душі віру у краще майбутнє держави, прагнення до самовдосконалення. Розвивати навички аналізу прозового твору, вміння характеризувати образи в творі. Вдосконювати навички спостереження над текстом, висловлення своєї думки про прочитане.

Матеріали до уроку:

1. Опрацьуйте ст.175-177 у базовому підручнику: *Українська література (рівень стандарту): підручник для 10 кл. закл. загальн. середн. освіти/ Олександр Авраменко. – К.: Грамота, 2019. – 256 с.*
2. **Перегляньте відео до уроку на YouTube:**

Екранізація твору «Камінний хрест»

https://www.youtube.com/watch?v=2E63IEYpbNU&ab_channel=rossiyskyvision

3. Законспектуйте матеріал до уроку в робочому зошиті (ОСНОВНЕ):

Сюжетно-композиційні особливості твору

Твір складається із семи розділів, проте сюжет як такий відсутній: (пролог, експозиція) (І) розповідь про долю Івана Дідуха, який наймитував, потім 10 років служив у війську, а по поверненню додому отримав у спадок клапоть землі (горб), найвищий і найгірший на всьому сільському полі, на якому й поклав чоловік усе життя, ставши «переломаним» — (зав'язка) (ІІ) піддавшись вимогам дружини й синів, Іван дає згоду на виїзд до Канади — запрошує повну хату гостей на прощання, частусі їх — (ІІІ) Іван розказує про причини, які його спонукають виїхати (земля не прогодує його сім'ю), хоча й переконаний, що це стане загибеллю для нього та його дружини — (ІV) Іван зізнається односельцям, що поставив хреста й просить їх не оминати його, проходячи повз, згадувати їх — кум Михайло обіцяє-заспокоює — (V) гості далі п'ють —

розвовляють про всяке — Іван і Михайло співають пісню про те, «як жовте осіннє листя, що ним вітер гонить по замерлій землі, а воно раз на раз зупиняється на кожнім ярочку і дрожить подертими берегами, як перед смертю», і плачути — (VI) уже пора до потяга — (кульмінація) Іван хапає Катерину, вони дико танцюють польку, поки їх разом не виносять із хати — Катерина ридає на порозі — (VII) село випроводжає Дідухів — ті йдуть пританьковуючи — (розв'язка) Іван показує Катерині хреста й каже: «Видиш, стара, наш хрестик? Там є відбито і твоє намено. Не біси, є і мое, і твоє...».

Перший розділ виконує функцію експозиції, яка знайомить з долею героя. Наступні шість розділів — це епізоди сповіді героя перед сусідами за своє життя. Монологи Івана є одним з найважливіших засобів індивідуалізації персонажа. Обертаються вони насамперед навколо образу горба, на якому він встановив на пам'ять землякам камінний хрест з вибитими іменами своїм і дружини.

Образи головних геройів

Образи: людей: Іван Дідух — селянин, який, працюючи на неплодючій землі, заробив горба, ставши схожим на той горб, на якому була його ділянка; відданий родині; Катерина Дідух — дружина, жертовна жінка, яка любить дітей; діти, які вже не так тісно зв'язані з рідною землею; кум Михайло — близький Івану по духу й долі чоловік; односельці, з якими прощаються Дідухи; **природи:** горб, весна; **предметів і явищ:** праця, чарка, пісня, танець.

Новела «Камінний хрест» (1900)

1. **Історія написання:** в основу новели покладено реальний факт про те, як Штефан Дідух (у творі Іван), односелець В. Стефаника, емігруючи до Канади, поставив на своїй ділянці кам'яний хрест (який до нині стоїть у Русові). У листі до онука Штефана Дідуха М. Гавінчука письменник зазначає, що в оповіданні «Камінний хрест» є дослівні думки Дідуха.
2. **Рік створення:** 1899.
3. **Напрям:** експресіонізм із елементами імпресіонізму.
4. **Літературний рід:** епос.
5. **Жанр:** психологічна новела (студія, тобто художнє дослідження душі головного героя).
6. **Тема:** еміграція за океан галицького селянства на межі XIX й ХХ ст. (прощання хлібороба Івана Дідуха із сусідами у зв'язку з виїздом до Канади).

7. **Головна ідея:** єдність селянина з рідною землею.
8. **Герої твору:** Іван Дідух, його дружина Катерина, їхні діти, кум Михайло, селяни.
9. **Сюжет і композиція:** новела складається із семи розділів, сюжет як такий відсутній: селянин Іван Дідух покидає рідну землю, щоб переїхати до Канади в пошуках кращого життя (на вмовляння дітей і дружини).
10. **Символічні образи:** горб (символ виснажливої селянської праці; тяжкої долі селянина; безталанності на батьківщині); п'яний танець Івана й Катерини (символ смерті, прощання-смерті з рідною землею); камінний хрест на глиняному горбі (пам'ятник родині Дідуха, усім емігрантам; символ терпіння й титанічної марної праці; символ могили для людини, заживо похованої тяжким життям; символ страдницької долі народу-трудівника); тужлива пісня про осіннє листя (символ туги, жалю, нещасливої долі); прізвище Дідух (символ духа (дід+дух), символ снопа жита-життя на Різдво).
11. **Час подій:** кінець XIX ст.
12. **Місце подій:** гуцульське село (с. Русів).

1. Виконайте наступні завдання:

1. Василь Стефаник — представник

А харківської школи романтиків

Б «Руської трійці»

В Кирило-Мефодіївського братства

Г «Покутської трійці»

Д «Молодої музи»

2. Василь Стефаник прославився в українській літературі як майстер

А соціально-психологічної повісті

Б психологічної новели

В історичного роману

Г притчового оповідання

Д ліричних відступів в епічному творі

3. Події в новелі «Камінний хрест» В. Стефаника відбуваються

А за часів кріпаччини

Б після скасування кріпосного права

В наприкінці XIX — на початку ХХ ст.

Г під час Першої світової війни

Д після більшовицького перевороту

**4. Репліка За цим краєм не варт собі туск до серця брати! Ця земля не годна
кілько народа здержати та й кількі біди втримати належить**

А Іванові Дідуху

Б Катерині

В кумові Михайлу

Г синові Івана

Д одному з односельців

5. Новела «Камінний хрест» закінчується словами

А Але Іван не дивився в той бік. Ймив стару за шию і пустився з нею в танець.

Б А Михайло ймив Івана за барки, і шалено термосив ним, і верещав як стеклий.

В [Іваниха] все рукою показувала в повітря, як глибоко вона той поріг виходила.

Г Люди задеревіли, а Іван термосив жінкою, як би не мав уже гадки пустити її живу з рук.

Д Видиш, стара, наш хрестик? Там є відбито і твоє намено. Не біси, є і мое, і твоє...

**6. Символом розпачу від прощання з рідним краєм у новелі «Камінний
хрест» є**

А горб

Б хрест

В танець

Г камінь

Д збіжжя

7. Кульмінацією новели «Камінний хрест» є

А пісня про загублені молоді літа

Б розповідь Івана односельцям по хрест

В звернення Івана Дідуха до дружини

Г танець Івана Дідуха з дружиною

Д розповідь про молодість Івана Дідуха

8. Композиційною особливістю новели «Камінний хрест» НЕ є

А поділ на сім частин

В діалоги

В розповідь від першої особи

Г розповідь про минуле Івана Дідуха

Д кульмінація в кінці твору

9. Темою новели «Камінний хрест» В. Стефаника є

А смерть селянина від тяжкої праці на землі

Б еміграція західноукраїнської родини

В тяжке життя селян в умовах кріпацтва

Г доля жінки-матері в еміграції

Д життя людини в гармонії з природою

10. Новела «Камінний хрест» — твір

А реалістичний

Б романтичний

В неоромантичний

Г імпресіоністичний

Д експресіоністичний

11. Установіть відповідність.

Художній засіб	Приклад
1 метонімія	А Догори ліз кінь, як по леду...
2 персоніфікація	Б Вік свій збув на тім горбі.
3 фразеологізм	В Спросив Іван ціле село.
4 порівняння	Г Очі замиготіли великим жалем, а лице задрожало...
	Д Сонце... малює по нім маленькі фосфоричні звізди.

12. Установіть відповідність.

Стильові течії модернізму	Ознаки
1 символізм	А намагання героя наблизити дійсність до мрії, сильний герой
2 неоромантизм	Б відтворення сутності предметів та ідей через знаки
3 імпресіонізм	В об'єктивне зображення дійсності, типовий герой у типових обставинах
4 експресіонізм	Г мінливість вражень і відчуттів героя, зорові й слухові образи
	Д повсякденний біль героя, невтішне майбутнє, контрасти

2. Зробити цитатну характеристику героїв новели «Камінний хрест».

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

ledishade@ukr.net .

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.